

**Roman Lewandowski, Anna
Lewandowska**

**Rynek pracy w mieście pogranicza
jako przedmiot badań
socjologicznych : w okresie I–III 2013
r.**

Edukacja Humanistyczna nr 2 (29), 155-169

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Roman Lewandowski

Wyższa Szkoła Humanistyczna TWP
w Szczecinie

Alicja Lewandowska

Uniwersytet Szczeciński,

Hochschule Wismar – University of Applied Sciences, Technology, Business and Design

RYNEK PRACY W MIEŚCIE POGRANICZA JAKO PRZEDMIOT BADAŃ SOCJOLOGICZNYCH (w okresie I-III 2013 r.)

Wstęp

Prezentowane opracowanie dotyczy charakterystyki rynku pracy miasta Szczecina i jego okolic po stronie polskiej i niemieckiej. Szczecin jest jedynym dużym miastem w Polsce, które leży w zasadzie bezpośrednio przy zachodniej granicy, sąsiadując z Niemcami. Szczecin jest miastem bardzo ciekawym ze względu na swoją historię, położenie geograficzne i perspektywy rozwoju. Jako miasto pogranicza zagospodarowuje otaczającą go przestrzeń, wracając do naturalnego oddziaływania gospodarczego i kulturalnego i z tego względu warto badać jego rzeczywistość społeczną i gospodarczą.

Szczecin jako miasto transgranicza europejskiego

Szczecin jest stolicą oraz głównym miastem województwa zachodniopomorskiego. Liczba mieszkańców Szczecina wynosi 410,1 tys., co stanowi 23,8% ogółu ludności województwa zachodniopomorskiego¹.

Województwo zachodniopomorskie jest położone w północno-zachodniej części Polski i posiada morską linię brzegową. Od północy graniczy przez Morze Bałtyckie ze Szwecją i Danią – długość granicy morskiej wynosi 188,9 km. Od zachodu z Niemcami na długości 188,9 km. Od południa z województwami: lubuskim – 216,9 km i wielkopolskim – 197,4 km, a od wschodu z województwem pomorskim – 190,9 km. Łączna długość granicy województwa zachodniopomorskiego wynosi 982,9 km². Odległość z centrum Szczecina do Morza Bałtyckiego w linii prostej wynosi 65 km³.

¹ Raport z wyników w województwie zachodniopomorskim, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2012, s. 39.

² Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie 2011, s. 58.

³ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Szczecin>.

W mieście działa morskie przejście graniczne, a w jego okolicy znajduje się port lotniczy Szczecin-Goleniów.

Szczecin jest członkiem Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomerania. Euroregion Pomerania został utworzony w 1995 r. w celu wspierania współpracy międzynarodowej na płaszczyźnie kulturalnej, gospodarczej, turystycznej i edukacyjnej między państwami, których terytoria go tworzą (rys. 1). W skład Euroregionu Pomerania wchodzi⁴:

- zrzeszone w Związku Komunalnym Euroregion Pomerania dwa niemieckie powiaty przygraniczne i dwa miasta wydzielone Meklemburgii-Pomorza Przedniego: (Vorpommern-Rügen, Vorpommern-Greifswald, Stralsund i Greifswald) oraz dwa powiaty Brandenburgii (Uckermark i Barnim);
- 98 gmin w Polsce: 96 gmin w województwie zachodniopomorskim oraz gmina Miastko (woj. pomorskie) i gmina Zbąszyń (woj. wielkopolskie) oraz 5 powiatów (gryfiński, kamieński, kołobrzeski, łobeski, stargardzki) i Związek Gmin Pomorza Środkowego. Wszystkie polskie podmioty tworzą Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania;
- strona szwedzka to 33 gminy Skanii ze Związku Gmin Skanii.

Do uczestnictwa w pracach euroregionu zaproszono również gminy z terytorium Danii (Bornholm i wschodnia Zelandia). W umowie euroregionu zawarto takie postanowienia jak: „podejmowanie wspólnych działań dla równomiernego i zrównoważonego rozwoju regionu oraz zbliżenia jego mieszkańców na bazie współpracy gospodarczej, transferu technologii, szkolenia zawodowego, wymiany młodzieży i grup zawodowych, współpracy kulturalnej, ochrony środowiska naturalnego, poprawy gospodarki leśnej i rolnej, infrastruktury granicznej i transgranicznej, budowy kompleksowego systemu informacji, koordynacji transgranicznego planowania przestrzennego oraz współpracy podczas pożarów i klęsk żywiołowych”⁵.

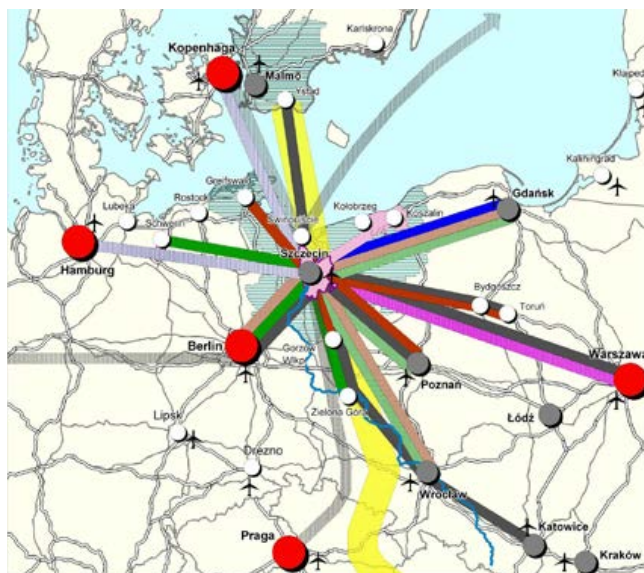
Rys. 1. Usytuowanie Euroregionu Pomerania

Źródło: <http://www.pomerania.org.pl/userfiles/image/mapa.jpg>.

⁴ http://pl.wikipedia.org/wiki/Euroregion_Pomerania.

⁵ Ibidem.

Usytuowanie Szczecina w sposób naturalny predysponuje go do miana miasta tranzgranicznego w skali międzynarodowej. Na jego atrakcyjność składa się usytuowanie geopolityczne w przestrzeni europejskiej i potencjał w możliwości skomunikowania regionu. Ze Szczecina jest zdecydowanie bliżej do metropolii o znaczeniu światowym. „Połączenie Szczecina z europejskim systemem autostrad oraz najkrótsze polskie połączenie promowe ze Skandynawią dają dużo lepszą dostępność komunikacyjną do Europy Zachodniej i Skandynawii niż do reszty kraju (rys. 2)”⁶.

Rys. 2. Kierunki powiązań Szczecina z otoczeniem europejskim i krajowym

Źródło: *Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2010.*

„Miasto stanowi północny biegun rozwoju pogranicza Polski i Niemiec, pełniąc funkcję bramową w stosunku do Niemiec i Skandynawii. Lokalizacja predysponuje Szczecin do roli głównego ośrodka krajowego, przejmującego współpracę z zewnętrznymi układami informacyjnymi, technologicznymi, innowacyjnymi i społeczno-kulturowymi, zwłaszcza z Berlinem, Hamburgiem i regionem Øresund, który staje się jednym z najbardziej innowacyjnych obszarów Europy. Lokalizacja portów morskich i położenie na Odrzańskiej Drodze Wodnej stwarzają korzystne możliwości logistyczne (w oparciu o korytarze transportowe CETC-ROUTE65 i Via Hanseatica), a także wzrost znaczenia na turystycznej mapie”⁷.

Szczecin jako miasto pogranicza polsko-niemieckiego

Pogranicze polsko-niemieckie charakteryzuje się między innymi tym, że jest najbardziej uczęszczanym ze wszystkich polskich pograniczy⁸. R.B. Woźniak charakteryzuje je następująco: „(...) pogranicze to ciągłość przestrzeni i zmiany społecznej,

⁶ *Studium integracji przestrzennej polskiej części pogranicza Polski i Niemiec*, s.120.

⁷ *Ibidem*, s. 19.

⁸ D. Jurczak, *Nielegalna migracja cudzoziemców na pograniczu polsko-niemieckim 1996-2000*, Olsztyn 2009, s. 11.

to obraz złożonego i wielokulturowego *modus vivendi*, różniącego się stopniem *consensusu* i tolerancji, czy też mizantropii. Pogranicze to również rozerwana przestrzeń terażniejszości, stwarzająca dystanse i sprzeczności, rodząca etniczne separatyzmy i odwrócenia kulturowe, obraz demokratycznej otwartości i niejednoznacznej samo-identyfikacji, bufor nieokiełznanej tęsknoty do Europy, a zarazem trwania we własnej niepowtarzalności i kulturowej czystości”⁹.

W Polsce po 1989 r. rozpoczęły się przemiany, które zaczęły zmieniać jej relacje z najbliższymi sąsiadami. Szczególnie istotne przeobrażenia dokonały się na granicy polsko-niemieckiej. Kolejnymi elementami, które przyczyniły się do bezprecedensowych zmian, były: wstąpienie Polski w 2004 r. do Unii Europejskiej i przystąpienie w 2007 r. do Układu Schengen, umożliwiającego swobodne przemieszczanie się w przestrzeni państw Unii Europejskiej¹⁰. Zmiany te spowodowały, że Szczecin ze względu na swoje położenie wraca swym oddziaływaniem do naturalnego znaczenia w regionie, obejmując tereny po stronie polskiej i niemieckiej.

Szczecin jako miasto pogranicza polsko-niemieckiego jest jedynym dużym miastem Polski położonym nieomal na samej granicy między Niemcami i Polską oraz znaczącym ośrodkiem administracyjnym, gospodarczym i naukowym. Z tego względu w sposób naturalny w ramach Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego rozwija się współpraca z gminami po stronie polskiej¹¹. Aktualnie członkami tego stowarzyszenia są: Województwo Zachodniopomorskie, Gmina Miasto Szczecin, gminy: Dobra, Goleniów, Gryfino, Kobylanka, Kołbaskowo, Police, Stare Czarnowo, Stargard Szczeciński, Stepnica, Nowe Warpno, Miasto Stargard Szczeciński i Starostwo Powiatowe Police, Świnoujście¹². (rys. 3). Współpraca obejmuje także po stronie polskiej powiaty i gminy przygraniczne nie będące członkami Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, takie jak: Powiat Gryfiński (Banie, Widuchowa, Cedynia, Chojna, miasto Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Trzcianko-Zdrój) oraz powiaty i gminy po stronie niemieckiej, głównie landów Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia.

Meklemburgia-Pomorze Przednie: powiat Vorpommern-Rügen, gminy: Binz, Putbus, Sassnitz, Stralsund, Hansestadt; powiat Vorpommern-Greifswald, gminy: Anklam, Stadt, Greifswald, Hansestadt, Heringsdorf, Pasewalk, Strasburg (Uckermark), Ueckermünde; powiat Mecklenburgische Seenplatte, gminy: Neubrandenburg, Rostock, Hansestadt, Schwerin, Landeshauptstadt; Brandenburgia: powiat Barnim, gminy: Bernau bei Berlin, Bisenthal, Eberswalde, Joachimsthal, Oderberg, Werneuchen; powiat Uckermark, gminy: Angermünde, Brüssow, Gartz (Oder), Lychen, Prenzlau; powiat Märkisch-Oderland, gminy: Altlandsberg, Bad Freienwalde (Oder), Buckow (Märkische Schweiz), Lubusz (Lebus), Müncheberg, Seelow, Strausberg, Wriezen; powiat Berlin.

⁹ Ibidem, s. 13.

¹⁰ K. Malicki, *Pogranicze narodowe pograniczem pamięci?*, [w:] *Polskie pogranicza w procesie przemian*, t. II, red. Z. Kurcz, Wałbrzych 2011, s. 98.

¹¹ Dnia 4 września 2009 roku stowarzyszenie zmieniło nazwę na Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego – Uchwała RM nr/XXXI/783/09.

¹² http://www.som.szczecin.pl/SOM/chapter_104017.asp.

Rys. 3. Mapa członków Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego i obszaru przygranicznego Szczecina

■ obszar Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Źródło: opracowanie własne.

Istotny dla rynku pracy Szczecina jest rozwój połączeń komunikacyjnych (kolej, połączenia autobusowe i minibusowe) po stronie polskiej jak i niemieckiej, w tym z Berlinem. Mimo że Szczecin nie jest optymalnie skomunikowany, nie tylko w obrębie aglomeracji szczecińskiej, ale i swego terenu metropolitalnego, to kwitnie przygraniczny ruch w ramach wymiany handlowej, gospodarczej i kulturalnej. Studenci Uniwersytetu Szczecińskiego studiują w Wismarze, młodzież gmin przygranicznych zdobywa doświadczenie praktyczne w Szczecinie. W dyskotekach i lokalach szczecińskich można spotkać młodzież z przygranicznych gmin niemieckich, która kontaktuje się ze swoimi rówieśnikami – Polakami.

Rynek pracy Szczecina

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego na koniec lutego 2013 r. wyniosła 121 951 osób. W porównaniu ze stanem na koniec stycznia 2013 r. liczba bezrobotnych wzrosła o 857 osób. Stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim na koniec lutego 2013 r. wyniosła 19,3% i była pod względem wielkości drugą w Polsce po województwie warmińsko-mazurskim – 22,5% i w porównaniu ze stanem na koniec stycznia 2013 r. wzrosła o 0,2%¹³.

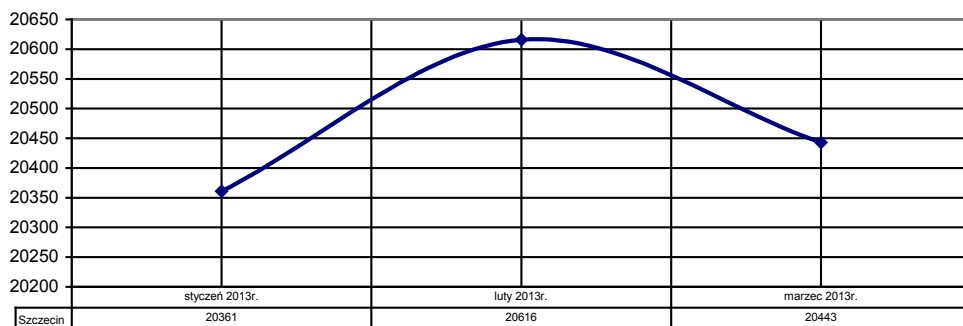
¹³ Rynek pracy w mieście Szczecin w I kwartale 2013 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013, s. 3.

W Szczecinie stopa bezrobocia w miesiącu lutym na tle innych miast Polski także należała do najwyższych w kraju – 11,8% (tabela 1)¹⁴. W rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie według stanu na dzień 31.03.2013 r. zanotowano 20 443 osoby bezrobotne. W porównaniu do stycznia 2013 r. zarejestrowano wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych o 82 osoby (wykres 1). W pierwszym kwartale 2013 r. z ewidencji bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie zostało wyrejestrowanych 4725 osób. Z tego 2524 osoby w wyniku podjęcia pracy, 72 osób nabyło uprawnienia emerytalne, 1918 osób zostało skreślonych z ewidencji bezrobotnych z powodu niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy, a 211 dobrowolnie zrezygnowało ze statusu osoby bezrobotnej i tym samym z usług urzędu (tabela 2 i wykres 2)¹⁵.

Tabela 1. Stopa bezrobocia w wybranych miastach w Polsce wg stanu na 28.02.2013 r.

Lp.	Miasto	Stopa bezrobocia (%)	Lp.	Miasto	Stopa bezrobocia (%)
1	m. Białystok	14,2	9	m. Zielona Góra	8,7
2	m. Łódź	12,9	10	m. Opole	7,8
3	m. Szczecin	11,8	11	m. Gdańsk	7,2
4	m. Kielce	11,6	12	m. Kraków	6,5
5	m. Lublin	10,5	13	m. Wrocław	6,2
6	m. Bydgoszcz	9,3	14	m. Katowice	5,7
7	m. Olsztyn	9,1	15	m.st. Warszawa	4,8
8	m. Rzeszów	8,8	16	m. Poznań	4,7

Źródło: Rynek pracy w mieście Szczecinie w I kwartale 2013 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013.

Wykres 1. Stan ilościowy bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Szczecin w I kwartale 2013 r.

Źródło: Rynek pracy w mieście Szczecinie w I kwartale 2013 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013.

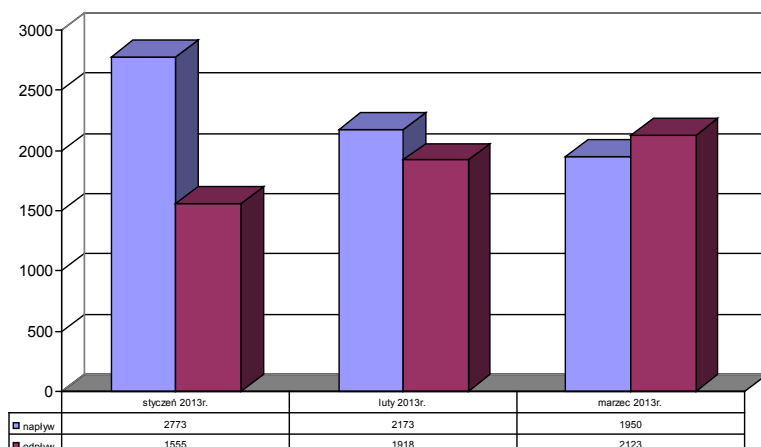
¹⁴ Ibidem, s. 10.

¹⁵ Ibidem.

Tabela 2. Wyszczególnienie niektórych przyczyn wyłączeń z ewidencji bezrobotnych w Szczecinie w I kwartale 2013 r.

Wyszczególnienie	I	II	III	Razem
Podjęcie pracy	755	893	876	2524
Niepotwierdzenie gotowości do pracy	488	690	740	1918
Dobrowolna rezygnacja	74	66	71	211
Nabycie praw emerytalnych lub rentowych	31	16	25	72

Źródło: Rynek pracy w mieście Szczecinie w I kwartale 2013 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013.

Wykres 2. Napływ i odpływ z bezrobocia w I kwartale 2013 r.

Źródło: Rynek pracy w mieście Szczecinie w I kwartale 2013 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013.

Aktualna sytuacja gospodarczo-ekonomiczna jest powodem zmian w ilości i strukturze zatrudnienia, co przejawia się także w grupowych zwolnieniach pracowników. W pierwszym kwartale 2013 r. do PUP w Szczecinie zgłoszono 72 pracowników, którym grozi utrata zatrudnienia w ramach zwolnień grupowych. Najwięcej planuje zwolnić TUIR „Warta” – 23 osoby oraz Przedsiębiorstwo Usług Portowych Elewator Ewa Sp. z o.o. – 21 pracowników (tabela 3)¹⁶.

¹⁶ Ibidem s. 13.

Tabela 3. Planowane zwolnienia grupowe na terenie miasta Szczecina w oparciu o zgłoszenia w okresie I-III.2013 r.

Lp.	Firma	Stan zatrudnienia	Liczba pracowników do zwolnienia (m. Szczecin)
1	Barilla Poland Sp. z o.o.	45	1
2	Interrisk TU SA	633	2
3	Przedsiębiorstwo Usług Portowych Elewator Ewa Sp. z o.o.	57	21
4	Franpress Sp. z o.o.	99	2
5	Telekomunikacja Polska Poznań SA	14519	4
6	PKO Bank Polski	25347	2
7	TUiR Warta SA	3893	23
8	Ruch SA	833	1
9	PKO BP SA	25345	8
10	PZU Życie SA	607	2
11	Handprod Sp. z o.o.	85	2
12	Telekomunikacja Polska SA	15000	4

Źródło: Rynek pracy w mieście Szczecinie w I kwartale 2013 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013.

O zamierzeniach dokonania zwolnień grupowych zakłady pracy są zobowiązane powiadomić właściwe urzędy pracy, które podejmują działania zmierzające do zwiększenia szans w podjęciu zatrudnienia, przez indywidualne i grupowe porady zawodowe, szkolenia i pośrednictwo pracy. W okresie pierwszego kwartału 2013 r. z usług poradnictwa zawodowego skorzystało 1240 osób (tabela 4). W szkoleniach brało udział 56 osób (tabela 5), a finansowanie działalności gospodarczej w ramach Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego objęło 55 umów na łączną kwotę 1 064 020,00 zł (tabela 6).

Tabela 4. Działania z zakresu poradnictwa zawodowego w okresie I-III 2013 r.

Kategoria	Dane za I-III 2013 r.
Liczba osób, które skorzystały z rozmowy wstępnej	364
Liczba przeprowadzonych indywidualnych porad zawodowych	256
Liczba osób, które skorzystały z grupowego poradnictwa zawodowego	-
Liczba osób, które skorzystały z indywidualnej informacji zawodowej	594
Liczba osób, które skorzystały z grupowej informacji zawodowej	26

Źródło: Rynek pracy w mieście Szczecinie w I kwartale 2013 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013.

Tabela 5. Realizowane szkolenia w okresie I-III 2013 r.

Lp.	Rodzaj środków, w ramach których realizowane są szkolenia	Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w szkoleniach
1	Fundusz Pracy	43
2	Europejski Fundusz Społeczny – Projekt „Szansa na pracę”	3
3	Europejski Fundusz Społeczny – Projekt „Wiedza i doświadczenie daje mi zatrudnienie”	10

Źródło: *Rynek pracy w mieście Szczecinie w I kwartale 2013 roku*, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013.

Tabela 6. Dane dotyczące zawartych umów w ramach wypłaty jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych w okresie I-III 2013 r.

Lp.	Rodzaj środków, w ramach których realizowane są umowy	Kwota zaangażowana w umowach	Liczba zawartych umów
1	Fundusz Pracy	20 000,00 zł	1
2	Europejski Fundusz Społeczny	1 064 020,00 zł	54

Źródło: *Rynek pracy w mieście Szczecinie w I kwartale 2013 roku*, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013.

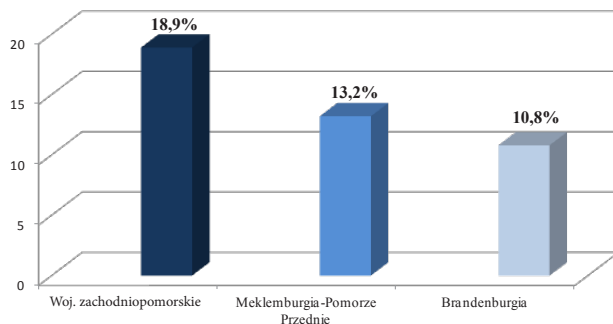
Rynek pracy na pograniczu polsko-niemieckim w sąsiedztwie Szczecina – marzec 2013 r.

Najbliżej województwa zachodniopomorskiego położonymi landami po stronie niemieckiej są Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia. Stopa bezrobocia w woj. zachodniopomorskim w marcu 2013 r. wynosiła 18,9% i z liczbą bezrobotnych 119 180 z tych trzech regionów była najwyższa. Meklemburgia-Pomorze Przednie charakteryzowały się stopą bezrobocia na poziomie 13,2% ze 111 421 osobami bezrobotnymi, a w Brandenburgii było zarejestrowanych 144 357 bezrobotnych, co dało stopę bezrobocia na poziomie 10,8%. Cechą charakterystyczną bezrobotnych prezentowanych landów niemieckich jest zdecydowanie wyższa liczba bezrobotnych mężczyzn niż kobiet. Natomiast w woj. zachodniopomorskim jest więcej bezrobotnych kobiet niż mężczyzn – różnica wynosi 432 osoby (wykresy 3 i 4). W landzie Meklemburgia-Pomorze Przednie najwyższe bezrobocie jest wśród cudzoziemców – ponad 22% (wykres 5).

Miastem coraz częściej odwiedzanym przez szczecinian w celach turystycznych i biznesowych jest stolica Niemiec – Berlin. W Berlinie było 216 103 bezrobotnych ze stopą bezrobocia 12,3%, a w Szczecinie – 20 433 bezrobotnych ze stopą bezrobocia 11,7% (wykres 6).

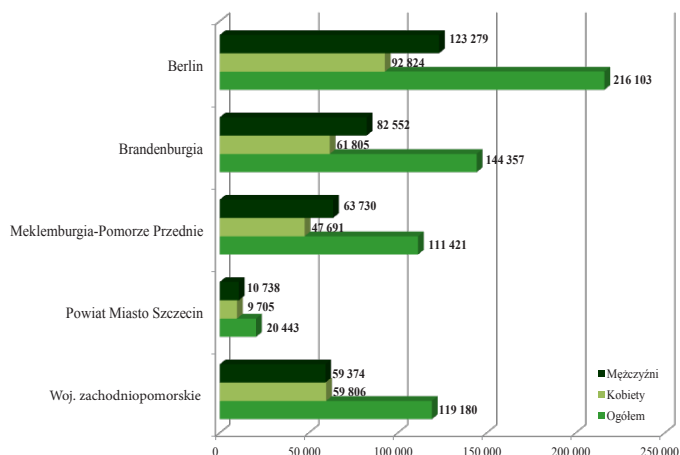
Jak już wspomniano wcześniej, najbliżej Szczecina i jego obszaru metropolitalnego położone są powiaty Vorpommern-Greifswald i Uckermark, ale wzajemne kontakty gospodarcze i turystyczne są nawiązywane także z mieszkańcami powiatów: Vorpommern-Rügen, Mecklenburgische Seenplatte, Barnim, Märkisch-Oderland oraz dalej położonych, jak np. Rostock. Liczba bezrobotnych mierzona stopą bezrobocia na tych terenach, w porównaniu do powiatów po stronie polskiej, w zasadzie znacznie się nie różni, poza powiatem gryfińskim, który ze stopą bezrobocia w wysokości 23,3%

znacznie odbiega od pozostałych, charakteryzujących się bezrobociem w granicach od 10,6% (Barnim) do 16,6% (Vorpommern-Rügen) (tabela 7).

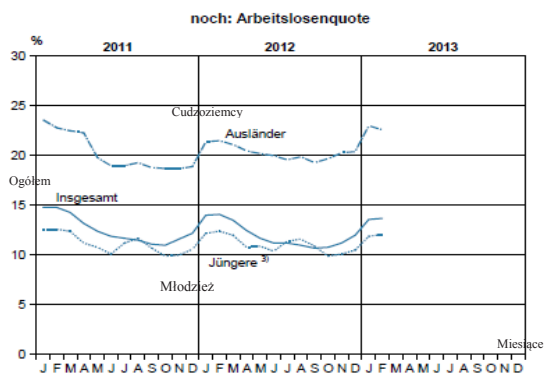
Wykres 3. Stopa bezrobocia na pograniczu polsko-niemieckim – marzec 2013 r.

Źródło: www.stat.gov.pl (Urząd Statystyczny Szczecin 2012); www.statistik.arbeitsagentur.de [26.04.2013].

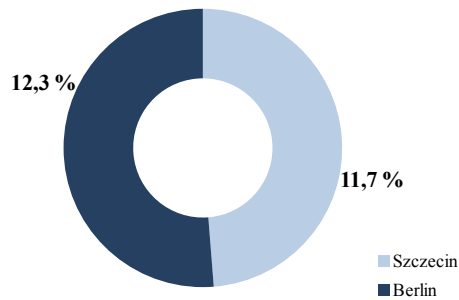
Wykres 4. Poziom bezrobocia na pograniczu polsko-niemieckim – marzec 2013 r.

Źródło: www.stat.gov.pl (Urząd Statystyczny Szczecin 2012); www.statistik.arbeitsagentur.de [26.04.2013].

Wykres 5. Stopa bezrobocia – Mekleburgia-Pomorze Przednie

Źródło: Urząd Statystyczny Mekleburgii-Pomorza Przedniego, Schwerin 2013, www.statistik-mv.de.

Wykres 6. Stopa bezrobocia w Szczecinie i Berlinie

Źródło: www.stat.gov.pl (Urząd Statystyczny Szczecin 2012); www.statistik.arbeitsagentur.de [26.04.2013].

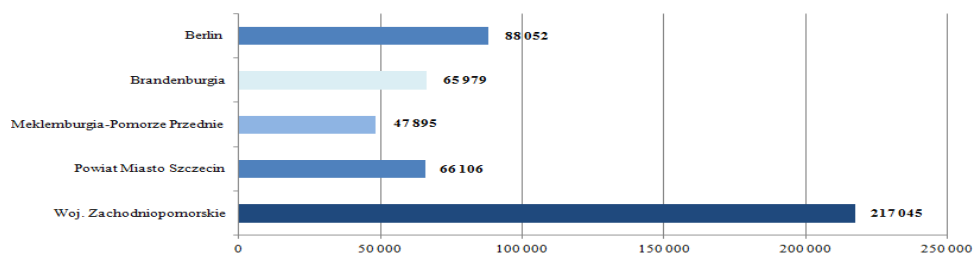
Tabela 7. Poziom bezrobocia na pograniczu polsko-niemieckim – marzec 2013 r.

Województwo/Powiat	Liczba bezrobotnych			Stopa bezrobocia
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
Strona polska				
Woj. zachodniopomorskie	119 180	59 806	59 374	18,9%
Powiat Miasto Świnoujście	1 573	831	742	11,4%
Powiat Police	4 189	2 258	1 931	16,2%
Powiat Gryfino	5 898	3 088	2 810	23,3%
Powiat Miasto Szczecin	20 443	9 705	10 738	11,7%
Strona niemiecka				
Meklemburgia-Pomorze Przednie	111 421	47 691	63 730	13,2%
Vorpommern-Rügen	19 266	8 494	10 772	16,6%
Vorpommern-Greifswald	19 898	8 427	11 471	16,2%
Mecklenburgische Seenplatte	21 809	9 508	12 301	15,4%
Rostock, Hansestadt	12 778	5 300	7 478	12,3%
Schwerin, Landeshauptstadt	6 079	2 582	3 497	12,5%
Brandenburgia	144 357	61 805	82 552	10,8%
Barnim	10 009	4 127	5 882	10,6%
Märkisch-Oderland	11 246	4 409	6 837	11,0%
Uckermark	11 042	5 110	5 932	16,2%
Berlin	216 103	92 824	123 279	12,3%

Źródło: www.stat.gov.pl (Urząd Statystyczny Szczecin 2012), www.statistik.arbeitsagentur.de [26.04.2013].

Podmioty gospodarki narodowej na pograniczu polsko-niemieckim w sąsiedztwie Szczecina

Pod względem podmiotów gospodarczych w ilości 217 045 woj. zachodniopomorskie zdecydowanie przewyższa landy: Meklemburgia-Pomorze Przednie, Brandenburgia i Berlin razem wzięte, z ilością 201 926. Natomiast na poziomie powiatów po stronie polskiej – powiat Świnoujście, Police, Gryfino – ich liczba jest porównywalna z podmiotami gospodarczymi powiatów po stronie niemieckiej landu Meklemburgia-Pomorze Przednie. W wyszczególnionych powiatach Brandenburgii liczba podmiotów gospodarczych jest zdecydowanie niższa (wykres 7 i tabela 8).

Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej według regionów na dzień 31 grudnia 2012 r.

Źródło: www.stat.gov.pl (Urząd Statystyczny Szczecin 2012); www.statistik.arbeitsagentur.de [27.04.2013].

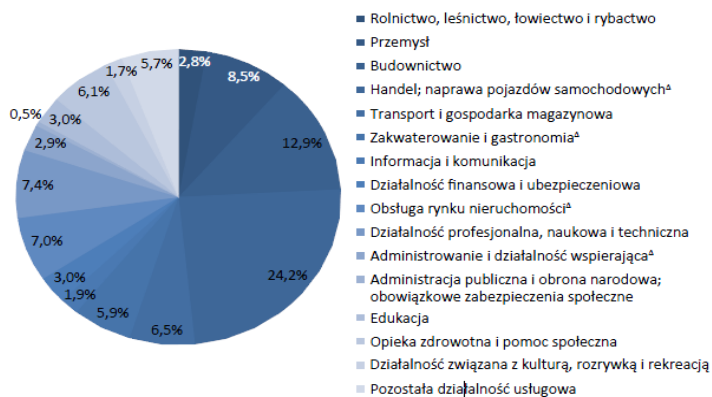
Tabela 8 Podmioty gospodarki narodowej według powiatów na dzień 31 grudnia 2012 r.

Województwo/Powiat/Gmina	Ogółem
Strona polska	
Woj. zachodniopomorskie	217 045
Powiat Miasto Świnoujście	6 657
Powiat Police	9 816
G. Dobra (Szcz.)	3 411
G. Kołbaskowo	1 635
MG. Nowe Warpno	127
MG. Police	3 497
Powiat Gryfino	8 349
MG. Gryfino	3 732
Powiat Miasto Szczecin	66 106
Strona niemiecka	
Meklemburgia-Pomorze Przednie	47 895
Vorpommern-Rügen	7 765
Vorpommern-Greifswald	7 202
Mecklenburgische Seenplatte	8 300
Rostock, Hansestadt	5 136
Schwerin, Landeshauptstadt	2 972
Brandenburgia	65 979
Barnim	4 518
Märkisch-Oderland	4 867
Uckermark	3 255
Berlin	88 052

Źródło: www.stat.gov.pl (Urząd Statystyczny Szczecin 2012), www.statistik.arbeitsagentur.de [27.04.2013].

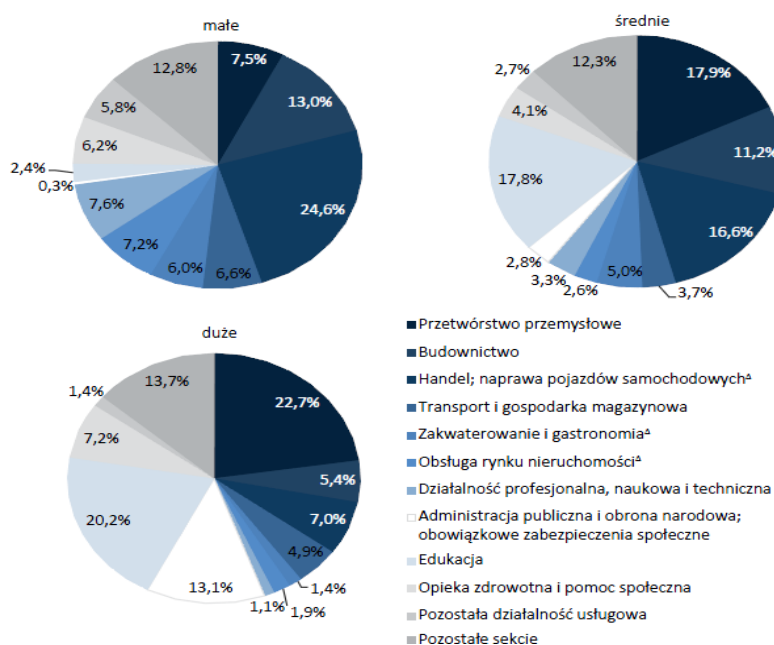
Struktura podmiotów gospodarczych województwa zachodniopomorskiego, według Polskiej Klasyfikacji Działalności, charakteryzuje się tym, że najczęściej ich funkcjonuje jako działalność handlowa i naprawa pojazdów samochodowych – 24,2%. Na drugim miejscu znajdują się zakłady związane z budownictwem – 12,9%, a na trzecim zakłady przemysłowe – 8,5% (wykres 8).

Według klas wielkości zdecydowanie przeważały podmioty małe, o liczbie pracujących do 9 osób, które stanowiły 96,3% ogółu zarejestrowanych firm. W porównaniu do 2011 r. odnotowano wzrost liczby tych podmiotów (o 1,4%), natomiast spadek w pozostałych klasach wielkości: 10-49 osób (o 4,5%), 50-249 (o 1,7%), 250-999 (o 4,5%) oraz 1000 i więcej osób (o 9,1%)¹⁷ (wykres 9).

Wykres 8. Struktura podmiotów gospodarki narodowej województwa zachodniopomorskiego według sekcji PKD w 2012 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie, 2013.

Wykres 9. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według klas wielkości oraz sekcji PKD w 2012 r. Stan na dzień 31 grudnia

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie, 2013.

¹⁷ Urząd Statystyczny w Szczecinie, 2013.

Zakończenie

Zaprezentowany w artykule materiał, ukazując sytuację na rynku pracy w pierwszym kwartale 2013 roku, przybliżył problemy bezrobocia i rynku pogranicza polsko-niemieckiego w obszarze oddziaływania Szczecina. Przedstawiona analiza tego, co dzieje się w regionie, pomaga zrozumieć jego problemy i pozwala poprzez tę wiedzę, zidentyfikować się z nim oraz poszukiwać optymalnych rozwiązań w wymiarze społecznym i indywidualnym.

Bibliografia

- Jurczak D., *Nielegalna migracja cudzoziemców na pograniczu polsko-niemieckim 1996-2000*, Olsztyn 2009.
- Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego*, Szczecin 2010.
- Malicki K., *Pogranicze narodowe pograniczem pamięci?*, [w:] *Polskie pogranicza w procesie przemian*, t. II; red. Z. Kurcz, Wałbrzych 2011.
- Raport z wyników w województwie zachodniopomorskim, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011*, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2012.
- Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego*, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2011.
- Rynek pracy w mieście Szczecinie w I kwartale 2013 roku*, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie, Szczecin, kwiecień 2013.
- Studium integracji przestrzennej polskiej części pogranicza Polski i Niemiec*. Urząd Statystyczny Rynku Pracy Szczecin 2012.
- Urząd Statystyczny w Szczecinie, 2013.

Strony internetowe

- <http://pl.wikipedia.org/wiki/Szczecin>
- http://pl.wikipedia.org/wiki/Euroregion_Pomerania
- <http://www.pomerania.org.pl/userfiles/image/mapa.jpg>
- http://www.som.szczecin.pl/SOM/chapter_104017.asp
- www.stat.gov.pl (Urząd Statystyczny Szczecin 2012)
- www.statistik.arbeitsagentur.de
- www.statistik-mv.de (Urząd Statystyczny Meklemburgii-Pomorza Przedniego, Schwerin 2013)

Roman Lewandowski
Alicja Lewandowska

Rynek pracy w mieście pogranicza jako przedmiot badań socjologicznych (w okresie I-III 2013 r.)

Przedmiotem opracowania zatytułowanego „Rynek pracy w mieście pogranicza jako przedmiot badań socjologicznych” jest ukazanie sytuacji na rynku pracy w Szczecinie i sąsiadujących z nim powiatach pogranicza polsko-niemieckiego.

Słowa kluczowe: rynek pracy, bezrobocie, pogranicze polsko-niemieckie

**Labour market in the city of borderland as an object of sociological research
(in the first quarter of 2013)**

The following scientific description “Market of work in the city of borderland as an object of sociological research” shows the situation on the market of work in Szczecin and in the counties of Polish-German borderland.

Keywords: labour market, unemployment, Polish-German borderland

Translated by Alicja Lewandowska